

Uwagi o ostatniej nowelizacji ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną

Rafał Cisek

W dniu 10 października 2008 r. została uchwalona¹ ustawa o zmianie ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną². Celem nowelizacji było przyjęcie szeregu istotnych postanowień z tzw. dyrektywy o handlu elektronicznym³. W szczególności zaś chodziło o wprowadzenie przepisów dotyczących swobody świadczenia usług drogą elektroniczną, zasady państwa pochodzenia, czy funkcjonowania tzw. punktów kontaktowych.

Ustawa nowelizująca dotychczasową ustawę o świadczeniu usług drogą elektroniczną precyzuje przede wszystkim definicję świadczenia usług drogą elektroniczną (art. 2. pkt 4. *uśude*). Chodzi więc o wykonanie usługi bez jednoczesnej obecności stron (na odległość) poprzez przekaz danych na indywidualne żądanie usługobiorcy, przesyłanej i otrzymywanej za pomocą urządzeń do elektronicznego przetwarzania, włącznie z kompresją cyfrową, i przechowywania danych, która jest w całości nadawana, odbierana lub transmitowana za pomocą sieci telekomunikacyjnej w rozumieniu ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne⁴.

Warto zauważyć iż w nowej definicji świadczenia usług drogą elektroniczną występuje wprost odwołanie do aktualnie obowiązującego Prawa telekomunikacyjnego (to jest ustawy z dnia 16 lipca 2004 r.). W szczególności zaś chodzi o pojęcie „sieci telekomunikacyjnej” w rozumieniu

¹ Ustawa nowelizująca nie została jeszcze opublikowana w Dz.U.

² Dz. U. Nr 144, poz. 1204 z późn. zm., zwana dalej „*uśude*”.

³ Dyrektywa 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego Dz. Urz. WE z dnia 17.07.2000 r., L 178/1.

⁴ Dz. U. Nr 171, poz. 1800 z późn. zm..

tej ustawy, a więc o systemy transmisyjne oraz urządzenia komutacyjne lub przekierowujące, a także inne zasoby, które umożliwiają nadawanie, odbiór lub transmisję sygnałów za pomocą przewodów, fal radiowych, optycznych lub innych środków wykorzystujących energię elektromagnetyczną, niezależnie od ich rodzaju. Niewątpliwie takie rozumienie sieci telekomunikacyjnej jest bardzo szerokie i w jego świetle trudno się zgodzić z panującą na gruncie dotychczasowego porządku prawnego tezą, iż komunikowanie się za pomocą faksu nie stanowi transmisji w ramach sieci telekomunikacyjnej⁵. Wydaje się więc, iż po nowelizacji *uśude*, usługę faksowania można by uznać za jedną z form świadczenia usług drogą elektroniczną, aczkolwiek za przeszkodę w tym zakresie należy uznać fakt, iż mamy w tym przypadku do czynienia z substratem materialnym tejże usługi - w postaci materialnych (z reguły papierowych) egzemplarzy prefasowanych stron. Oczywiście z inną sytuacją mamy do czynienia w przypadku tzw. faksu internetowego, czyli przekazywania na przykład transmisji zeskanowanych stron na adres mailowy adresata. W takim wypadku wydaje się słusznym uznanie tego rodzaju usług za świadczone drogą elektroniczną.

W tym miejscu należy zauważyć, iż zupełnie niezrozumiałym wydaje się fakt, iż ustawodawca w niezmienionym art. 2 pkt 3 *uśude*, definiując systemy teleinformatyczne, pozostawił odwołanie do nie obowiązującej już w całości od 31 grudnia 2004 r. ustawy z dnia 21 lipca 2000 r. - Prawo telekomunikacyjne⁶. Poprzednio obowiązująca ustawa została uchylona bowiem przez przepis art. 234 Prawa Telekomunikacyjnego z dniem 3 sierpnia 2004 r. i tylko kilka przepisów zachowało swą moc do 31 grudnia 2004 r.⁷ Dlatego też należy uznać, iż mamy tu do czynienia z oczywistym niedopatrzaniem ustawodawcy.

Kolejnym novum w definicji „usługi świadczonej na odległość” jest ujęcie wprost w jej zakresie kompresji danych i przechowywania danych. Pominięcie w dotychczasowej definicji „świadczenia usług drogą elektroniczną” elementu przechowywania danych należy uznać za usterkę legislacyjną, gdyż zakresem tej regulacji objęte są przecież także usługi polegające właśnie na przechowywaniu danych. Przykładem usługi tego rodzaju jest *hosting*⁸, do którego odnosi się wprost przepis art. 14 *uśude*⁹. Dlatego też wprowadzenie tej regulacji należy uznać za w pełni uzasadnione.

⁵ Zob. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, z dnia 5 grudnia 2006 r., sygn. akt III SA/Wa 1836/06, LEX nr 295045.

⁶ Zob. art. 234 ustawy – Prawo telekomunikacyjne.

⁷ Były to przepisy art. 25 ust.5, art. 27 ust. 3, art. 30-33, art. 112 ust. 5 i 6.

⁸ *Hosting* to usługa polegająca na udostępnianiu serwerów firmom i osobom prywatnym. Osoba, która zamawia taki serwer może na nim tworzyć konta poczty e-mail oraz umieszczać na nim jedną lub kilka stron internetowych. Taki serwer ma przyznaną swoją nazwę internetową (domenę). Reasumując - hosting to "goszczenie", rozumiane w tym wypadku jako udostępnienie miejsca na daną usługę na serwerze "hoście". Zob.: <http://www.nowemedia.org.pl/leksykon/hosting.html>

⁹ Tak w: W. Iszkowski, X. Konarski, „Elektroniczne usługi”, Rzeczpospolita, 2003.3.4.

Poza zakresem regulacji ustawy pozostaje jednak nadal dostarczanie danych usług (towarów) *off-line* (np. sprzedaż egzemplarza bazy danych umieszczonej na płycie CD-ROM). Biorąc pod uwagę definicje zawarte w prawodawstwie unijnym, należy również przyjąć, że nie każde korzystanie z urządzeń elektronicznych oznaczać będzie automatycznie świadczenie usług drogą elektroniczną. Nie będą nimi usługi mające substrat materialny, nawet jeżeli są dostarczane za pomocą urządzeń elektronicznych, np. korzystanie z „klasycznego” faksu (po nowelizacji inaczej przedstawia się sprawa korzystania z kart płatniczych, o czym dalej).

Kolejną zmianą dokonaną przez omawianą nowelizację jest dodanie w art. 2. *uśude* punktów 8-10 w brzmieniu:

„8) punkt kontaktowy dla administracji (pogrubienie – RC) – jednostka organizacyjna, do której zadań należy współpraca z państwami członkowskimi Unii Europejskiej oraz Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronami umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym w zakresie świadczenia usług drogą elektroniczną;

9) punkt kontaktowy dla usługodawców i usługobiorców (pogrubienie – RC) – jednostka organizacyjna, do której zadań należy:

a) umożliwienie usługodawcom i usługobiorcom otrzymywania informacji ogólnych na temat ich praw i obowiązków, jak również na temat procedur reklamacyjnych oraz naprawiania szkody w przypadku sporów, łącznie z informacjami na temat praktycznych aspektów –związanych z wykorzystaniem tych procedur,

b) umożliwienie usługodawcom i usługobiorcom uzyskiwania danych szczegółowych dotyczących władz, stowarzyszeń lub organizacji, od których mogą oni otrzymać dalsze informacje lub praktyczną pomoc;

10) siedziba (pogrubienie – RC) – siedziba w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.3)) lub oddział w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2007 r. Nr 155, poz. 1095 i Nr 180, poz. 1280 oraz z 2008 r. Nr 70, poz. 416).”;

Ustawa nowelizująca wprowadza więc tzw. punkty kontaktowe dla administracji oraz dla podmiotów świadczących usługi i ich klientów. Punkt kontaktowy dla administracji będzie udzielał informacji państwom członkowskim UE i Komisji Europejskiej o rozstrzygnięciach administracyjnych i sądowych dotyczących usług świadczonych drogą elektroniczną. Punkt kontaktowy dla usługodawców i klientów będzie udzielał informacji na temat ich praw i obowiązków oraz procedur reklamacyjnych.

Punkt kontaktowy dla administracji zostanie utworzony w Ministerstwie Gospodarki, a punkt kontaktowy dla usługodawców i usługobiorców prowadzony będzie przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości.

Kolejną zmianą jest rozwianie wątpliwości odnośnie dotychczasowego wyłączenia stosowania *usude* do świadczenia przez operatora usług telekomunikacyjnych polegających na przekazywaniu danych lub sygnałów między zakończeniami sieci telekomunikacyjnej, o ile przekaz ten dokonywany jest na podstawie zasad określonych w art. 12 *usude* (art. 3 pkt 3. *usude*). Ponieważ art. 12 powoływanej ustawy stanowi o wyłączeniu odpowiedzialności, dotychczasowa regulacja wydawała się pozbawiona sensu. Obecnie przyjęte rozwiązanie – odwrotnie niż dotychczas – przyjmuje jako generalną zasadę wyłączenie stosowania *usude* w zakresie świadczenia przez przedsiębiorcę telekomunikacyjnego usług telekomunikacyjnych, z wyłączeniem jedynie art. 12-15 *usude*, które będą miały ewentualne zastosowanie również dla usług telekomunikacyjnych świadczonych przez przedsiębiorcę telekomunikacyjnego (nowe brzmienie art. 3 pkt 3 *usude*). Przedsiębiorca telekomunikacyjny będzie mógł zatem uniknąć odpowiedzialności w przypadku funkcjonowania w sieci telekomunikacyjnej w roli „pośrednika” czy też tzw. *internet intermediary provider* (choć niestety wciąż nie we wszystkich wypadkach; mam tu na myśli kwestie odesłań hipertekstowych i *search engines*¹⁰ o czym będzie dalej).

Ponadto w ramach omawianego art. 3 nowelizacja *usude* uchyliła wyłączenia zawarte w punktach 3 i 4 tegoż przepisu, a więc dotyczące odpowiednio: przeprowadzania rozliczeń i rozrachunków międzybankowych za pomocą informatycznych nośników danych oraz wydawania i wykorzystywania kart płatniczych oraz przeprowadzania rozliczeń i rozrachunków międzybankowych za pomocą informatycznych nośników danych. Po nowelizacji więc, korzystanie z kart płatniczych objęte zostało przepisami *usude*.

¹⁰ *Search engine* (czy też *Web search engine*) – są to tak zwane wyszukiwarki internetowe, specjalne strony, które działając na bazie odpowiedniego oprogramowania internetowego przeszukują zasoby Sieci w zakresie zadanego przez użytkownika zapytania (*search query*). Odszukane informacje w postaci łączy hipertekstowych do odpowiadających zapytaniu użytkownika zasobów sieciowych (strony WWW, obrazy, dokumenty) są wyświetlane w postaci listy na stronie wyszukiwarki. W przeciwieństwie do tak zwanych katalogów sieciowych (*Web directories*), które są redagowane przez ludzi, *search engines* działają w sposób zautomatyzowany na podstawie odpowiednich algorytmów, wykonywanych przez oprogramowanie wyszukiwarek. Zobacz: http://www.nowemedia.org.pl/leksykon/search_engines.htm

Kolejną istotną zmianą przyjętą przez omawianą ustawę nowelizującą jest dodanie w *uśude* po przepisie art. 3 - artykułów 3a-3c. Przepis art. 3a ust. 1 stanowi, że świadczenie usług drogą elektroniczną podlega prawu państwa członkowskiego Unii Europejskiej oraz Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, na którego terytorium usługodawca ma miejsce zamieszkania lub siedzibę. W zakresie wyboru prawa właściwego nowela wprowadza zatem jednoznacznie zasadę prawa zamieszkania lub siedziby usługodawcy. Jednocześnie jednak od tej zasady przepis art. 3a ust. 2 wprowadza cały szereg odstępstw. A więc ust. 1 powoływanego przepisu nie stosuje się do:

- 1) ochrony praw autorskich i praw pokrewnych w rozumieniu ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych¹¹, baz danych w rozumieniu ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o ochronie baz danych¹² oraz własności przemysłowej w rozumieniu ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej¹³;
- 2) emisji pieniądza elektronicznego przez instytucje, o których mowa w art. 50 ustawy z dnia 12 września 2002 r. o elektronicznych instrumentach płatniczych¹⁴;
- 3) wykonywania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalności ubezpieczeniowej przez zagraniczny zakład ubezpieczeń, o którym mowa w art. 128 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej¹⁵;
- 4) udostępniania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej informacji reklamowych przez fundusz zagraniczny, o którym mowa w art. 2 pkt 9 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych¹⁶;
- 5) umów z udziałem konsumentów – w zakresie, w jakim ochronę praw konsumentów zapewniają przepisy odrębne;
- 6) warunków dopuszczalności przesyłania niezamówionych informacji handlowych za pośrednictwem poczty elektronicznej.

¹¹ Tj. Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631, z późn. zm..

¹² Dz. U. Nr 128, poz. 1402, z późn. zm.

¹³ Tj. Dz. U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1117, z późn. zm.

¹⁴ Dz. U. Nr 169, poz. 1385, z późn. zm.

¹⁵ Dz. U. Nr 124, poz. 1151, z późn. zm.

¹⁶ Dz. U. Nr 146, poz. 1546, z późn. zm.

Ponadto dwa ważne wyłączenia ustanawia przepis art. 3a ust 3. Traktuje on o tym, iż przepis art. 3a ust. 1, który generalnie wprowadza zasadę stosowania prawa państwa zamieszkania lub siedziby usługodawcy, nie skutkuje:

- 1) wyłączeniem swobody stron w zakresie wyboru prawa właściwego dla zobowiązań umownych;
- 2) wyłączeniem stosowania przepisów o formie czynności prawnych ustanawiających lub przenoszących prawa rzeczowe na nieruchomościach, które obowiązują w państwie, w którym znajduje się nieruchomość.

Przepis art. 3b wprowadza generalną klauzulę, stanowiącą, iż na zasadach określonych przez przepisy odrębne, swoboda świadczenia usług drogą elektroniczną (ustanowiona przez art. 3a ust. 3 pkt 1) może zostać ograniczona, jeżeli jest to niezbędne ze względu na ochronę zdrowia, obronność, bezpieczeństwo państwa lub bezpieczeństwo publiczne.

Nowela nadaje też nowe brzmienie art. 12 ust. 1 *uśude*, który obecnie stanowi:

„Usługodawca, który świadczy usługi drogą elektroniczną obejmujące transmisję w sieci telekomunikacyjnej danych przekazywanych przez odbiorcę usługi lub zapewnienie dostępu w sieci telekomunikacyjnej w rozumieniu ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne, nie ponosi odpowiedzialności za treść tych danych, jeżeli:

- 1) nie jest inicjatorem przekazu danych;
- 2) nie wybiera odbiorcy przekazu danych;
- 3) nie wybiera oraz nie modyfikuje informacji zawartych w przekazie.”

Należy zauważyć, iż w porównaniu z dotychczasowym brzmieniem tego przepisu („nie ponosi odpowiedzialności za przekazywane dane ten, kto transmitując dane: [...]), nastąpiło znaczne doprecyzowanie zakresu podmiotowego i przedmiotowego wyłączenia odpowiedzialności. Chodzi więc przede wszystkim niewątpliwie o usługodawcę, który świadczy usługi drogą elektroniczną. Ponadto usługi te polegać winny albo na transmisji w sieci telekomunikacyjnej danych przez odbiorcę usługi, albo na zapewnieniu dostępu do sieci telekomunikacyjnej

w rozumieniu ustawy – Prawo telekomunikacyjne. Taki usługodawca nie ponosi odpowiedzialności za treść przekazywanych danych, jeżeli: i) nie jest inicjatorem przekazu danych; ii) nie wybiera odbiorcy przekazu danych; iii) nie wybiera oraz nie modyfikuje informacji zawartych w przekazie.

Warto zwrócić uwagę, iż wymieniając sytuacje objęte wyłączeniem odpowiedzialności za treść przekazywanych danych, dotychczasowe sformułowanie „transmisja” zastąpiono słowem „przekaz”. Należy też stwierdzić, że omawiane wyłączenie dotyczy nie tylko odpowiedzialności odszkodowawczej ale również np. odpowiedzialności za zagrożenie bądź naruszenie dóbr osobistych, na podstawie przepisów art. 23 i 24 KC. Ustawodawca określił tu bowiem okoliczności uchylające bezprawność zagrożenia lub naruszenia dóbr osobistych.

Ostatnią modyfikacją, jaką wprowadza omawiana nowelizacja *uśude* jest nowe brzmienie, jakie nadaje ona przepisowi art. 13 ust.1 pkt 1, który dotyczy tzw. *cacheingu*¹⁷. Nie ponosi więc odpowiedzialności za przechowywane dane ten, kto transmitując dane oraz zapewniając automatyczne i krótkotrwałe pośrednie przechowywanie tych danych w celu przyspieszenia ponownego dostępu do nich na żądanie innego podmiotu „**nie modyfikuje danych [...]**” (pogrubienie – RC). W dotychczasowym brzmieniu było: „**nie usuwa** albo nie modyfikuje danych” (pogrubienie – RC), co stanowiło w praktyce przesłankę niemożliwą formalnie do spełnienia, ponieważ podczas procesu *cacheingu*, o którym mowa, zwykle dochodzi do cyklicznego usuwania danych (np. w przypadku zapelnienia bufora danych – tzw. pamięci ciche), co jest procesem zdeterminowanym czysto technologicznie.

Konkludując - założenia nowelizacji należy ocenić zdecydowanie pozytywnie. Do tej pory w *uśude* nie został w rzeczywistości wprowadzony szereg istotnych postanowień dyrektywy o handlu elektronicznym. Mamy tu na myśli w szczególności o przepisy dotyczące swobody świadczenia usług drogą elektroniczną, zasadę obowiązywania prawa państwa pochodzenia usługodawcy czy funkcjonowania tzw. punktów kontaktowych. Uchwalona nowelizacja zmienia ten stan rzeczy.

Niewątpliwym plusem nowelizacji jest również zmiana niektórych przepisów *uśude*, których treść – jak dotąd – wywoływała kontrowersje interpretacyjne. W szczególności mamy na myśli treść art. 3 pkt 3 określającego zakres wyłączenia przepisów ustawy w stosunku do przedsiębiorców telekomunikacyjnych.

¹⁷ *Cacheing* – *cache* to szybka pamięć podręczna, w której zapisywane są kopie często używanych danych zawartych w znacznie wolniejszej pamięci, np. RAM, w celu przyspieszenia dostępu do nich. Szerzej rozumiane pojęcie dotyczy na przykład serwera będącego punktem węzłowym sieci (tzw. *Proxy Server*), który często pobierane dane z innych punktów sieci zapisuje w pamięci *cache* będącej wydzielonym lokalnie obszarem roboczym dysku twardego serwera w celu przyspieszenia retransmisji często pobieranych z innych punktów sieci danych. Zobacz: <http://www.nowemedia.org.pl/leksykon/cache.html>

Z drugiej strony, w uchwalonej nowelizacji nie podjęto niestety próby zmiany szeregu przepisów ustawy, które regulują kluczowe dla środowisk firm internetowych zagadnienia i co do których istnieje pilna potrzeba nowelizacji. Dotyczy to w szczególności:

- zasad przetwarzania danych osobowych w związku ze świadczeniem usług drogą elektroniczną (art., 16-22);
- zasad przesyłania informacji handlowej (art. 9-10);
- zasad odpowiedzialności podmiotów umożliwiających dostęp do treści umieszczanych w sieci przez innych usługodawców (proponowane nowe artykuły 12¹ oraz art. 14¹).

W przepisach art. 12 – 14 *uśude* wprowadzono przepisy ograniczające odpowiedzialność podmiotów transmitujących i/lub przechowujących cudze dane w przypadku stwierdzenia ewentualnej bezprawności tych danych. Dodatkowo, w art. 15 *uśude* ustanowiono zasadę, zgodnie z którą podmioty te nie są zobowiązane do sprawdzania „przekazywanych, przechowywanych lub udostępnianych przez nich danych”. Adresatami tych przepisów, wzorowanych na postanowieniach art. 12 – 14 dyrektywy o handlu elektronicznym, są tzw. pośrednicy w dostępie do cudzych danych (ang. *intermediary service providers, ISP*), a więc podmioty, które – w różny sposób – zapewniają dostęp do treści umieszczanych w sieci przez tzw. dostawców treści (*content providers*).

Określony w art. 12 – 15 *uśude* katalog nie obejmuje jednak wszystkich przypadków „pośrednictwa” w sieci Internet. W szczególności zaś w aktualnym stanie prawnym, poza zakresem omawianego wyłączenia znajdują się bowiem sytuacje „pośredniczenia” w dostępie do cudzych danych poprzez zamieszczanie odesłań (*links*) do stron *WWW* na których treści te się znajdują, względnie świadczenia usługi wyszukiwania informacji o tym, gdzie treści te – w sieci Internet – można znaleźć (chodzi o internetowe systemy wyszukiwawcze – tzw. *search engines*). Działalność tego rodzaju stanowi istotę funkcjonowania sieci Internet. Jak wskazują jednak doświadczenia sądów polskich¹⁸ czy sądów zagranicznych, podmiotom prowadzącym tego rodzaju działalność próbuje się niekiedy przypisać odpowiedzialność za bezprawny charakter treści stron *WWW*, do których następuje odesłanie. Sporne jest zaś w szczególności, czy i w jakim zakresie mają oni obowiązek sprawdzania zawartości stron. Istotnie zwiększa to ryzyko prowadzenia działalności

¹⁸ Por. np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 20 lipca 2004r., sygn. akt I Aca 564/04, http://www.nowemedia.org.pl/orzecznictwo/glebokie_linkowanie.html

tego rodzaju, tym bardziej że w chwili obecnej nie mogą oni powołać się na generalny – jak w przypadku *intermediary providers* – brak obowiązku sprawdzania do których odsyłają (art. 15 *uśude*).

Biorąc pod uwagę wspomniane ryzyko, a także zdając sobie sprawę z tego jak ważną rolę odgrywają w globalnej sieci tzw. *information tool providers*¹⁹, w wielu państwach Unii Europejskiej wprowadzono przepisy rozszerzające zakres zastosowania art. 12 – 14 dyrektywy o handlu elektronicznym na tego rodzaju działalność. Przepisy tego rodzaju zawarte zostały m. in. w ustawie austriackiej, hiszpańskiej portugalskiej czy węgierskiej. Wprowadzono je również w prawie amerykańskim (*Digital Millenium Copyright Act*). Warto przy tym podkreślić, że możliwość ich uchwalenia w przyszłości została wyraźnie przewidziana w art. 21 dyrektywy o handlu elektronicznym. Zgodnie z powołanym przepisem, przed 17 lipca 2003 r., a następnie co dwa lata, Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu, Radzie oraz Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu sprawozdanie ze stosowania dyrektywy, któremu w razie potrzeby towarzyszą propozycje mające na celu dostosowanie jej do nowych rozwiązań prawnych, technicznych i gospodarczych w dziedzinie usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności w odniesieniu do zapobiegania przestępczości, ochrony małoletnich, ochrony konsumenta oraz sprawnego funkcjonowania rynku wewnętrznego (ust. 1). Sprawozdanie, w celu zbadania konieczności dostosowania niniejszej dyrektywy, analizuje w szczególności konieczność przedstawienia propozycji odnoszących się do odpowiedzialności usługodawców zapewniających łącza hipertekstowe oraz świadczących usługi narzędzi lokalizacyjnych, procedur powiadamiania i usuwania oraz odpowiedzialności po usunięciu treści [...] (ust. 2).

Mając na uwadze powyższe argumenty, sensownym wydaje się postulat przedstawiony przez Polską Izbę Informatyki i Telekomunikacji, aby katalog wyłączeń statuowany przez przepisy art. 12 – 14 *uśude* uzupełnić o dodatkowy przepis (art. 14 z odpowiednim indeksem) w brzmieniu: „Nie ponosi odpowiedzialności za bezprawny charakter danych ten, kto za pomocą łącza hipertekstowego umożliwia dostęp do strony internetowej na której dane się znajdują, o ile nie wie o bezprawnym charakterze danych lub związanej z nimi działalności, a w razie otrzymania urzędowego zawiadomienia lub uzyskania wiarygodnej wiadomości o bezprawnym charakterze danych lub związanej z nimi działalności, niezwłocznie uniemożliwi dostęp do tych danych”. Dobrym uzupełnieniem proponowanych zmian byłaby również proponowana przez Polską Izbę Informatyki i Telekomunikacji nowa treść art. 15 *uśude*: „Podmiot, który świadczy usługi określone w art. 12 – 14¹, nie jest obowiązany do sprawdzania przekazywanych, przechowywanych lub udostępnianych przez niego danych, o których mowa w art. 12 – 14, jak i danych do których

¹⁹ Tacy jak na przykład popularna wyszukiwarka internetowa Google.

umożliwia dostęp za pomocą łącza hipertekstowego lub internetowego systemu wyszukiwawczego”.